

Lausunto

15.06.2020

Asia: VN/8505/2019

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (434/2018) muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö

PL 31

00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö VN/8505/2019 9.6.2020

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (434/2018) muuttamiseksi. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry on tutustunut luonnokseen ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

1. Yleistä

Lausuntopyynnössä todetaan, että liikenne- ja viestintäministeriö valmistelee muutoksia kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyydestä annettuun valtioneuvoston asetukseen. Muutokset, joita lausuntopyyntö koskee, liittyvät direktiivin 2018/645 täytäntöönpanoon ja ovat olleet osin samansisältöisenä osana hallituksen esitystä eduskunnalle tieliikenteen ammattipätevyysdirektiivin

ja ajokorttidirektiivin muutosten täytäntöönpanoa koskeviksi laeiksi (50/2020 vp). SKAL ottaa kantaa ehdotettuihin muutoksiin ja sen lisäksi tekee muutosesityksiä liikennepalvelulakiin ja ajokorttilakiin.

SKAL pitää perusteltuna tehdä direktiivimuutoksen edellyttämät muutokset kansalliseen lainsäädäntöön, mutta toteaa, että muutokset olisi ollut hyvä tehdä jo aiemmin, kun asianomaisia direktiivejä koskevat muutokset on EU:ssa hyväksytty jo 2 vuotta sitten. Tällöin olisi jäänyt aikaa valmistautua muutoksiin hyvissä ajoin ennen niiden voimaan tuloa.

SKAL katsoo, että direktiivimuutosta olisi ollut hyvä valmistella työryhmätyönä. Yksittäisissä tapaamisissa tai isoissa kuulemistilaisuuksissa ei päästä hyödyntämään aitoa vuoropuhelua ja sitä kautta yhteisen tulkinnan muodostumista. Tässä asetusmuutoksessa on useampia viranomaisen tulkinnan varaan jääviä kohtia, kuten lopulliset koulutusten hyväksiluvut sekä etäopetuksen ja verkko-opetuksen rajankäynti. SKAL esittää, että jatkossa säädösmuutosten yhteydessä koottaisiin asiantuntijatyöryhmiä valmistelua tukemaan, jossa keskeisten tahojen näkemykset tulevat esiin.

2. Asetusmuutosluonnos

3 §: Muun koulutuksen hyväksilukeminen perustason ammattipätevyyskoulutuksessa

Verrattuna liikennepalvelulain muutoksen (HE 50/2020) yhteydessä esitettyyn asetusmuutosversioon, tässä lausuttavana olevassa luonnoksessa on eroteltu perustason ammattipätevyyskoulutusta ja ammattipätevyiden jatkokoulutusta koskevat hyväksiluvut. Tämä on sinällään hyväksyttävä rakenteellinen muutos, mutta samalla on jatkokoulutusten osalta supistettu hyväksilukemisen mahdollisuus koskemaan vain vaarallisten aineiden kuljetusta koskevaa koulutusta.

Tämä on suuri muutos e.m. ehdotukseen nähden. Samoin se on erittäin suuri muutos Suomessa tähän asti olleeseen käytäntöön, jonka mukaan muita, myös EU:n muussa lainsäädännössä edellytettyjä koulutuksia on voinut hyväksyttää jatkokoulutuksen osaksi. Muun EU-lainsäädännön edellyttämän koulutuksen hyväksyminen myös jatkokoulutuksessa on perusteltua säilyttää mahdollisimman laajana, joten tämä mahdollisuus tulee säilyä jatkossakin.

Tämän vuoksi SKAL edellyttää, että myös jatkokoulutuksessa tulee hyväksyä direktiivin mukaisesti muussa unionin lainsäädännössä vaadittu koulutus siten, että hyväksyttäviin koulutuksiin voivat sisältyä muun muassa direktiivissä 2008/68/EY edellytetty vaarallisten aineiden kuljetusta koskeva koulutus, asetuksessa (EY) N:o 1/2005 vaadittu eläinkuljetuksia koskeva koulutus ja henkilöliikenteessä asetuksessa (EU) N:o 181/2011 vaadittu vammaisuuteen liittyvää tietoisuutta lisäävä koulutus.

Asetusmuutosluonnoksessa on muutettu Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymien koulutuskeskusten osalta hyväksilukuja koskevaa päätöksentekomenettelyä. SKAL pitää muutosta oikeansuuntaisena, mutta katsoo, että tässä olisi tarpeen eritellä perustason koulutuksessa ja jatkokoulutuksessa noudatettavat menettelyt. Perustason koulutuksen osalta ehdotus on paikallaan.

Sen sijaan jakokoulutuksen osalta hyväksiluvut tulisi sisällyttää jatkokoulutusohjelmiin kuten nykyisin. Tällöin riittäisi yksi hyväksymismenettely, eikä jäisi riskiä siitä, että käytyä koulutusta ei hyväksyttäisikään ammattipätevyuden jatkokoulutukseksi. Samalla säilyisi jatkokoulutusten sisällön osalta yhden viranomaisen periaate.

11 §: Opetusvälineitä ja -menetelmiä sekä oppitunnin kestoa koskevat vaatimukset

Pykälään on tarkoitus lisätä uusi 4 momentti, joka sisältäisi ehdot ja rajoitukset verkko- tai etäopetuksen antamiselle. SKAL pitää hyvänä ja välttämättömänä, että tosiaikainen etäopetus ja verkko-opetus on tarkoin ja selkeästi määritelty omiksi opetusmuodoikseen. SKAL esittää, että perustelussa olevat verkko-opetuksen ja etäopetuksen määritelmät sisällytetään myös suoraan tähän uuteen 4 momenttiin.

Samalla SKAL toteaa, että erityisesti jatkokoulutuksen osalta on toimivaltaisten viranomaisten suoritettava tehostettua valvontaa sen suhteen, että rajausta etäopetuksen ja verkko-opetuksen kohdalla noudatetaan. Valvonnan tarve korostuu var-sinkin alkuvaiheessa muutoksen voimaantultua.

3. Muita muutosesityksiä ajokortti- ja ammattipätevyysäädöksiin

Ammattipätevyuden hankkiminen

SKAL edellyttää, että jo liikennepalvelulain muutoksessa hyväksytyt ammattipätevyuden koemallit on saatava pikaisesti käyttöön. Lakimuutos on ollut voimassa vuoden 2020 alusta, mutta toteutusta ei ole vielä voinut aloittaa, eivätkä siihen liittyvät asetuserämuutokset ole vielä tässäkään muutosesityksessä mukana. SKAL pitää tärkeänä, että koemallit saadaan nopeasti hyödynnettäväksi, ja sen mukaisesti järjestettäviä kokeita on saatavilla riittävästi, eikä kokeiden hinta nouse liian korkeaksi.

SKAL esittää hyväksymisasiakirjan myöntämismahdollisuuden palauttamista takaisin kaikille kouluttajille. Kun ammattipätevyyskoulutuksia aloitettiin, kaikilla koulutuskeskuksilla, joilla oli pitkäkestoisia koulutuksia, oli mahdollista myöntää hyväksymisasiakirja. Sittemmin mahdollisuus on rajautunut vain opetus- ja kulttuuriministeriön luvan perusteella toimiville koulutuskeskuksille.

Ajokortin hankkiminen

SKAL esittää, että raskaan kaluston eli ryhmän 2 ajokorttikoulutusta muutetaan. Kun ryhmän 1 ajokorttikoulutuksen muutosta valmisteltiin, todettiin, että ryhmän 2 koulutuksia muutetaan sen jälkeen, kun ammattipätevyyden hankkimiseksi on saatu myös koemalli. Nyt koemallista on säädetty laissa, joten voitaisiin aloittaa myös ryhmän 2 ajokorttikoulutuksen muutoksen suunnittelu. SKAL esittää vähennyksiä pakollisen opetuksen määriin, mutta on sitä mieltä, että pakollista opetusta ei voi kokonaan poistaa.

Ammattipätevyyden perusteella saa oikeuden pienempiin opetusmääriin ajokorttien korotuskoulutuksessa. SKAL esittää, että jatkossa tämän hyödyntämisessä ei olisi välissä vuoden karenssiaikaa.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Ari Herrala
edunvalvontajohtaja

Herrala Ari
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry